

KLIMATPOLITIK FÖR EN RÄTTVIS OMSTÄLLNING

” Vuxna säger att vi är skyldiga unga personer att ge dem hopp. Men jag vill inte ha ert hopp, jag vill inte att du ska vara hoppfull. Jag vill att du ska ha panik. Och sen vill jag att du ska agera. Agera som du skulle göra i en kris.

Greta Thunberg, tal i World Economic Forum (WEF),
Davos, Schweiz, 22 januari 2019.

OUR HOUSE IS ON FIRE!!

THEY HAD TIME TOO!!

There is NO PLANET B

EVIDENCE IS OVER

SYSTEM CHANGE NOT CLIMATE CHANGE

Ungdomar över hela världen har slutit upp kring klimatfrågan. FOTO: ISTOCK

Tillsammans ska vi klara omställningen

Den pågående miljö- och klimatkrisen hotar vår existens och all framtida utveckling. Vi måste alla samarbeta för att stoppa denna kris. Den globala arbetarrörelsen står bakom en rättvis omställning – *Just Transition* – där vårt ekonomiska system förändras i grunden och ersätts med ett som är hållbart och rättvist.

Det finns ingen social och ekonomisk rättvisa om vi inte lyckas möta hotet från klimatkrisen. Det finns inga jobb och ingen välfärdsstat på en död planet. Den globala upphettningen innebär redan idag brutala konsekvenser för hundratals miljoner människor över hela världen med bränder, översvämningar, stormar och torka samt infektionssjukdomar. Det för med sig effekter som förstärker ojämlikheter och fördjupar fattigdom och orättvisa.

I Parisavtalet ingår den helt centrala betydelsen av rättvisa; att arbetare och andra utsatta som riskerar att förlora sina jobb när vi ställer om till en klimativänlig ekonomi måste garanteras en rättvis omställning – *Just Transition*. Vi måste klara av att ställa om för att lyckas få bort koldioxidutsläppen samtidigt som vi tar hänsyn till de som drabbas.

Olof Palme sa redan i sitt tal vid den första miljökonferensen i Stockholm i juni 1972:

”Jag är övertygad om att vi kan finna lösningar, men det är absolut nödvändigt att vi samarbetar

internationellt. Det är verkligen mycket, mycket bråttom. Lösningar kommer att kräva långtgående förändringar i attityder och samhällsorganisation.”

Tiden är knapp men det finns fortfarande en chans att klara omställningen. Har vi lärt oss något av coronapandemin så är det att globala politiska och kraftfulla åtgärder går att finna när vi står inför en allvarlig kris. Vi i arbetarrörelsen behöver mobilisera all vår kraft för att bidra i kampen mot miljö- och klimatförstörelsen. Det är kärnan i vårt framtida politiska projekt. Vår gemensamma framtid hänger på det.

Med den här broschyren vill vi på Palmecentret sprida kunskap om klimathotet, visa på den möjlighet som en rättvis omställning innebär för vår rörelse och fånga upp era idéer, kontakter och möjligheter till samarbeten för att bidra till en hållbar värld.

FOTO: YLVA SÄFVELIN

Anna Sundström
Generalsekreterare
Palmecentret

Olof Palmes Internationella Center
Box 836 / Sveavägen 68, 101 36 Stockholm
Telefon: 08-677 57 70
E-post: info@palmecenter.se
www.palmecenter.se

Produktion: Palmecentret och Global Reporting.
Texter: Petter Bolme
Grafisk form: Lisa Jansson
Tryck: EMP 2020

Omslag: Kolbrytning i Jharia, Indien. Foto: iStock.

Denna skrift ges ut av Olof Palmes Internationella Center med ekonomiskt stöd av Sida.
Sida ansvarar ej för innehåll, form eller de åsikter som uttrycks. Utgiven juni 2020.

Situationen är akut

Sedan 1850 har jordens medeltemperatur stigit med mer än en grad. Det var då vi började använda kol, olja och naturgas inom industrier och transporter. Bara mellan 2006 och 2015 steg temperaturen med 0,87 grader. För att bromsa den här utvecklingen och slå in på en tryggare väg behöver vi agera omedelbart.

– För att minska motståndet till det som måste göras för att rädda klimatet, och ta bort oron för att människor förlorar jobb, måste arbetarrörelsen ha en ledande roll, säger Sharan Burrows, generalsekreterare för den globala fackföreningsrörelsen ITUC.

Forskare vid FN:s klimatpanel, IPCC, tar fram framtidsscenarierna om uppvärmningen och följer utvecklingen år för år. Gör vi ingenting, utan fortsätter i samma spår, blir det ohållbart att leva på många platser på vår jord.

– Vi måste göra klimatomställningen tillsammans med medborgarna. Annars riskerar vi att frågan stannar av och då görs ingenting, säger Karl-Petter Thorwaldsson, ordförande för LO 2012–2020.

Klimatkrisen – den händer här och nu

Den höjda temperaturen har redan orsakat stora problem för människor som lever i fattigdom. Extrema värmeböljor, torka, stormar, skyfall samt bränder orsakar enorma skador. Stigande havsnivåer tvingar folk att överge sina hem i önationerna i Stilla havet. Vattenbrist och infektionssjukdomar som malaria ökar på grund av klimatkrisen.

Klimatförstörelse idag:

- Gräshoppsvärmor från Yemen förstör skördarna i östra Afrika 2020.
- I februari 2020 inföll den varmaste dagen som någonsin uppmätts i Antarktis. 6,4 triljoner ton is beräknas ha smält från polerna och orsakat en stigning av vattennivån på 17,8 mm.
- Glaciärerna i Himalaya smälter allt snabbare.

- 20 miljoner hektar skog brann i Australien 2020.
- Hälften av världens korallrev har bleknat de senaste decennierna.

Framtida effekter av klimatförstörelse:

- 2030 beräknas världen ha förlorat 72 miljoner arbetstillfällen.
- Mellan 2030 och 2050 kommer 250 000 fler människor dö varje år på grund av hetta, malaria, diarré och undernäring.
- 2050 kan 250 miljoner människor ha tvingats flytta.
- En tredjedel av alla växt- och djurarter riskerar försvinna.
- 2080 beräknas 600 miljoner fler människor lida av undernäring som förvärras av hetare klimat.

1/3

av alla växt- och djurarter riskerar att försvinna

250 miljoner

människor kan ha tvingats flytta år 2050

600 miljoner

fler människor kan lida av undernäring år 2080

Klimatkrisen är här

Jordens medeltemperatur har stigit med drygt en grad sedan innan industrialismen kom. Orsaken till temperaturhöjningen beror enligt forskarna på människans aktiviteter – främst på grund av utsläpp av fossila bränslen.

**VÄRLDEN
+1,2 °C**

Vi har förbrukat nästan sju åttiondelar av jordens koldioxidbudget, alltså den totala mängden utsläpp av växthusgaser som jorden klarar av om den globala uppvärmningen ska hållas under 1,5 grader jämfört med mitten av 1800-talet.

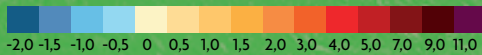
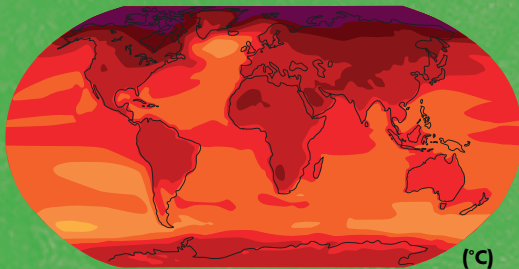

Bara en åttiondel återstår.

Framtidens klimat

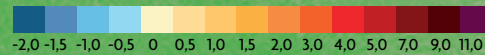
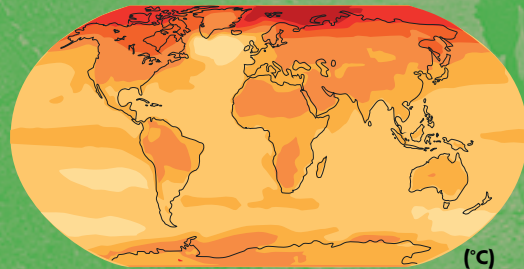
FN:s klimatpanel, IPCC, beräknar framtida temperaturförändringar och har tagit fram olika scenarier beroende på vad vi lyckas göra för att hindra klimatkrisen. Temperaturen i världen år 2100 jämfört med sent 1800-tal:

Om vi fortsätter som nu:

Om klimatpolitiken inte skärps ytterligare så har vi drygt sju år kvar tills planetens koldioxidbudget är förbrukat. Om vi inte stoppar beroendet av fossila bränslen kommer många platser på jorden att bli obebodliga. På sikt står den mänskliga civilisationen på spel.

Om världen gör allt rätt:

Även om världen gör allt rätt från och med nu, och inför en kraftfull klimatpolitik, så väntar konsekvenser som vi inte längre kan hindra. För att bromsa utvecklingen **måste** koldioxidutsläppen och användningen av olja minska från och med 2020.

Hur ska världen stoppa den pågående klimatkrisen?

– Det finns ingen större fråga än klimatfrågan.

Den handlar om våra förutsättningar att leva ett gott liv. Det är utgångspunkten för vårt arbete, säger Johan Hall som är ansvarig på LO för klimatfrågan sen 2012.

Jakten på en ständig ekonomisk tillväxt som inte tar hänsyn till människor, djur och natur kommer att leda till en klimatkatastrof. Idén om grön tillväxt har länge setts som den etablerade lösningen på problemet. Grön tillväxt handlar om att hitta vägar som gör det möjligt för ekonomin att fortsätta växa samtidigt som utsläpp och utnyttjande av naturresurser minskar.

Men situationen blir alltmer akut och nu menar många forskare, däribland den kända professorn Johan Rockström, att grön tillväxt är en ekvation som inte går ihop om vi ska kunna rädda världen från en ekologisk kollaps.

En enorm minskning av energi- och resursanvändning måste till. Ska vi klara av att möta klimathotet krävs också att varenda människa

som inte lever i absolut fattigdom, minskar sin konsumtion – dramatiskt. Trots alla varningsflaggor så fortsätter konsumtionen på många håll istället att öka. Detta är mycket oroväckande – men samtidigt något som vi alla kan bidra till att förhindra.

Låginkomstländer behöver stöd för att hantera klimatkrisens konsekvenser men också för att kunna utvecklas och skapa arbetstillfällen. Fackföreningar har en viktig roll i att bidra till rättvis omställning. Tyvärr är alltför många fackföreningar inte med i beslut som berör löntagarnas villkor och i många länder tillåts inte ens fackföreningar.

Enligt Parisavtalet ska höginkomstländerna ta ledningen genom att anta utsläppsminskningsmål som omfattar hela ekonomin. Låginkomstländer har större handlingsfrihet men även de bör gradvis gå över till samma mål som höginkomstländerna har.

Att vända på utvecklingen kräver enorma förändringar. För att nå dit delar Johan Hall, ansvarig för klimatfrågan på LO, in yrkesgrupper i tre branscher:

1 De som måste läggas ner för att de inte kan ställa om till hållbar produktion (exempelvis kolgruvor).

2 De som kan förändra sin produktion så att den blir hållbar (exempelvis jordbruk, bygg- och transportbranschen, kemi-, och stålindustrier).

3 De nya jobben som uppstår när vi ställer om till en fossilfri värld (exempelvis välfärdssektorn, sol- och vindkraftverk, batterifabriker, fossilfria transportsystem).

Översvämning i
Jakarta 2017.

13 BEKÄMPA KLIMAT- FÖRÄNDRINGARNA

Att bekämpa klimathotet är en del av de globala målen

FN:s globala mål är den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som världens länder någonsin antagit. Fram till år 2030 ska den extrema fattigdomen avskaffas, ojämlikheten i världen ska minska och fred och rättvisa ska främjas. Dessutom slår mål 13 fast vi omedelbart måste vidta åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

Läs mer på globalamalen.se

Parisavtalet

Parisavtalet antogs 2016 och idag har 187 av 198 länder skrivit på för att minska utsläppen av växthusgaser och se till så att uppvärmningen stannar under två grader, men med sikte på 1,5 grader. Målet är att världens utsläpp av växthusgaser blir noll. Men även om vi uppnår målet med att helt stoppa utsläppen till 2050 så kommer det inte att räcka för att förhindra katastrofer runtom i världen.

En del forskare anser att vi inte längre kan hindra en 1,5 gradig ökning. Och om vi inte radikalt ändrar våra utsläpp kan vi hamna i en situation där upphettningen går mot tre grader. Vid en sådan situation befarar forskare att jordens klimat kan ha tippat över och vi har helt förlorat möjligheten att påverka upphettningen.

Utdrag från Sveriges godkännande av Parisavtalet (Regeringens proposition, 2016/17:16):

- 🌿 Den globala temperaturökningen ska begränsas till långt under två grader Celsius och ansträngningar görs för att hålla ökningen under 1,5 grader Celsius jämfört med förindustriell nivå.
- 🌿 Anpassningsförmågan till skadliga effekter av klimatförändringarna ska förbättras och motståndskraften mot klimatförändringarna främjas på ett sätt som inte hotar livsmedelsproduktionen.
- 🌿 Finansiella flöden ska göras förenliga med en väg mot låga utsläpp av växthusgaser och klimatorienterad utveckling.

”Beakta vikten av en rättvis omställning av arbetskraften och skapandet av anständiga arbeten och kvalitetsjobb i enlighet med de nationella utvecklingsprioriteringar”.

(Parisavtalet)

Rättvis klimatomställning – Just Transition

Arbetarrörelsen fick tillsammans med andra aktörer igenom ett avsnitt i Parisavtalet som kräver rättvisa när världen ska ställa om – Just Transition. Det innebär att vi ska minska utsläpp av växthusgaser och helt få bort koldioxidutsläppen samtidigt som vi tar hänsyn till de som förlorar sina jobb för att vi ska kunna ha en planet som det går att leva på.

- 🌿 Extra utsatta länder eller regioner ska kunna få stöd via **internationella klimatfonder**.
- 🌿 Arbetare som behöver ställa om till andra jobb ska erbjudas stöd och **vidareutbildning**.
- 🌿 Övergången till ett fossilfritt samhälle ska ta **hänsyn till ekonomiskt utsatta grupper**.
- 🌿 Investeringar ska frigöras till stöd för **hållbara företag**.

En central del av Parisavtalets rättvisprincip är att de länder som har släppt ut mest koldioxid också ska ställa om snabbare än andra länder.

– Med Parisavtalet och FN:s globala mål så har vi redan en väg att följa. Men vi behöver också försäkra oss om att den politiska viljan hos

medlemsländerna och andra aktörer kvarstår. Det är den stora utmaningen och det är **bråttom**, säger Sharan Burrows, generalsekreterare för ITUC.

För att minska utsläppen av växthusgaser måste hela världen förändra energiförsörjning, transportsystem, byggnadsmaterial, jordbruk och konsumtion. En rättvis omställning innebär också att utvecklingsländer och utsatta regioner ska kunna få tillgång till medel för att genomföra de förändringar som krävs för att stoppa utsläpp av växthusgaser. De länder som drabbas värst av konsekvenserna av klimatkrisen ska också få stöd för att hantera konsekvenserna av upphettningen.

– Kostnaderna för klimatomställningen måste fördelas rättvist. Unga ska inte betala med sin framtid. Vanligt folk ska inte betala med sina jobb. Klimatomställningen måste och ska ske, och kostnaderna för den ska fördelas jämligt, säger Karl-Petter Thorwaldsson, ordförande för LO 2012–2020.

Parisavtalet handlar inte bara om att minska utsläpp, utan det tar också upp att människor runtom i världen kommer att behöva anpassa sig till ett förändrat klimat.

Jordens rikaste

10 %

står för

49%

av de totala
konsumtions-
utsläppen

Jordens fattigaste

50 %

står för

10%

av de totala
konsumtions-
utsläppen

Greta Thunberg talar under en klimatdemonstration i Berlin 2019.

FOTO: FRIDAYS FOR FUTURE

Stå emot populism och rädsla – klimatet kan inte vänta

Populistiska politiker förnekar klimatförändringen. Tillsammans med starka lobbygrupper med stora vinstintressen i industrier som släpper ut växthusgaser, motarbetar de den omställning vi måste gå igenom. Arbetare och utsatta i världen behöver en stark rörelse som kan visa att vi kan ställa om till en fossilfri värld.

Kina, USA, Saudiarabien, Ryssland och Australien är de länder som både är de största utsläpparna – och samtidigt de största bromsklossarna. I Ryssland, Ungern, Polen, Turkiet, Indien, Filippinerna, Brasilien och många andra länder utnyttjar populistiska och auktoritära ledare rädslan för förändring för att motarbeta arbetet mot klimatförstöringen.

Befolkningen skräms genom att den framtida och nödvändiga omställningen utmålas som något som kommer att skada deras ekonomi. Även i Sverige försöker populistiska krafter utnyttja oron och rädslan.

Dessa ledare tillsammans med lobbyister förstärker budskap som sår tvivel över den vetenskapliga kunskapen om klimatförstöringen. De kan påstå att lite uppvärmning inte är så farligt. Eller att klimatförändringar är naturliga fenomen som inte har med människans aktiviteter att göra.

De har fel.

Vi måste ställa om - för annars finns till slut inga jobb alls. Samtidigt ska förändringarna som genomförs inte öka fattigdom och utanförskap, utan

förbättra människors livsvillkor och bidra till bra och framtidssäkra jobb. Vi i den svenska arbetarrörelsen måste förklara för våra medlemmar och våra samarbetspartners att klimatet inte kan vänta!

– Förlorar människor sin inkomst blir de aggressiva till omställningen. Här kan Palmecentret göra hur mycket som helst, för att underlätta för oss. Genom att stödja fackföreningar men också jobba med politiska partier ute i världen för att de ska hjälpa de yrkesgrupper som blir av med sina jobb, säger Karl-Petter Thorwaldsson.

Under covid-19 pandemin har vi sett hur snabbt världen kan ställa om. Vi slutade flyga. Produktion av inte nödvändiga varor ställdes in. Och människor runtom i världen har agerat solidariskt för att minska smittspridningen. Vi kan använda oss av de stora satsningar som görs under pandemin för att ta stora kliv även i klimatomställningen. Vi måste göra det för att rädda vår framtid.

– Vi står inför en kris grundad på rädsla. En rädsla som leds av orättvisor där 60 procent av världens befolkning lever på gränsen till fattigdom. Och där arbetstillfällena är osäkrare än någonsin. Orättvisorna bygger på rädslan och misstron mot politiker, en misstro som leder till en kris för demokratin, säger Sharan Burrows.

Rhoda Boateng arbetar på Just Transition Centre, som sattes upp av ITUC för arbetare och utsatta människor runtom i världen. Rhoda Boateng arbetar vid Afrika-kontoret som ligger i Togo. Hon beskriver utmaningarna som den afrikanska kontinenten står inför som enorma. I Afrika hotas redan 45 miljoner människors överlevnad på grund av extrema väder orsakade av klimatkrisen.

– Många av våra medlemsländer har en enorm arbetslöshet och samtidigt minskar antalet medlemmar i fackföreningar. Vi arbetar för en rättvis omställning efter hur det ser ut i varje land. Vi ser till så att våra medlemmar i de afrikanska länderna har kunskap för att kunna vara med som en kraft i den omställning som behövs, säger Rhoda Boateng.

"Ni pratar om miljöföreningar. Det räcker med att bajs varannan dag. Det kommer att bli bättre för hela världen."

Jair Bolsonaro, augusti 2019

"Det är iskallt i New York – var i helvete är den globala uppvärmningen?"

Donald Trump, januari 2020

"Ingen förklarade för Greta att den moderna världen är komplicerad och komplex."

Vladimir Putin, oktober 2019

Smarta lösningar

Smarta tekniska lösningar är en viktig del i den förändring vi står inför. Dessa handlar om att utveckla ny teknik, eller genom att växla om till existerande teknik som till exempel att bättre utnyttja sol- och vindkraft samt använda elmotorer i bilar.

Karl-Petter Thorwaldsson ser en väg framåt i att vissa länder går före och visar vägen för hur vi kan ställa om:

– Vi måste se det som lok och vagnar, där länder som Sverige, Tyskland, Holland, USA (trots Trump), Japan och Kanada, länder där det finns ekonomiska förutsättningar för att göra tekniken billigare, går före och drar de andra vagnarna med sig.

Stålintustrin i Sverige står för 11 procent av Sveriges koldioxidutsläpp. Idag pågår ett arbete där industrin i dialog med LO arbetar för att byta

ut kolet mot väte. Om de lyckas blir restprodukten vatten.

I Norge pågår olika projekt med att sänka ner koldioxid under marken där den efter trettio år blir mineraliserad och därmed ofarlig.

Låginkomstländer har en möjlighet att undvika fossil energi genom att bygga förnybara energilösningar. Solkraft, vattenkraft och vindkraft bör utvecklas och dessa kan bidra till fler jobb. Bra jobb som bidrar till att rädda klimatet. Det pågår också viktigt arbete för att öka skogsarealen, plantera träd och skapa naturliga kolsänkor.

Jordbruk är idag en av de industrier som orsakar mest utsläpp av fossila gaser. Samtidigt finns det en stor potential inom jordbrukssektorn för att minska utsläppen och lindra klimatkrisen, samt bidra med bättre mat och nya jobb.

Olof Palmes Internationella Center är den svenska arbetarrörelsens samarbetsorganisation för internationella frågor.

Tillsammans med våra svenska medlemsorganisationer och våra lokala och internationella partnerorganisationer, når vi ut till hundratusentals människor runt om i världen.

27 medlemsorganisationer

30 länder

170 lokala och internationella partnerorganisationer

Palmecentret möter klimat-krisen

Arbetarrörelsen har alltid gått i bräschen för progressiv politik och samhällsutveckling. Palmecentret verkar för att **utveckla och stärka arbetarrörelsens roll i omställningen** mot global hållbar utveckling.

Med stöd från oss utvecklar civilsamhällesorganisationer, fackföreningar och politiska partier runtom i världen **verktyg och utbildning** för att själva kunna ställa om.

Med hjälp av **opinionsbildning och kommunikation** sätter Palmecentret rättvis klimatomställning på agendan, både i Sverige och internationellt.

- 🌱 Vi stödjer **organisationer i det civila samhället** – för att klimatkrisen kommer slå hårdast mot de redan socialt och ekonomiskt utsatta, därför behöver lösningarna komma underifrån.
- 🌱 Vi stödjer **fackföreningar** – för att sätta press på företag att ställa om och ta sitt ansvar för arbetstagare i omställningen.
- 🌱 Vi stödjer **socialdemokratiska systempartier** – för att klimatkrisens strukturella och storskaliga lösningar ligger i progressiva politiska reformer.

Arnulfo Abril kör sin jeepney 17 timmar om dagen, 6 dagar i veckan. När staten påbörjade omställningen mot ett miljövänligare transportsystem blev hans oro stor att han skulle förlora sitt jobb.

FOTO: BJÖRN LINDH

Rättvis omställning när Manilla byter transportsystem

På gatorna i den filippinska huvudstaden Manilla rullar små bussar som kallas ”jeepneys”. Från början var de jeepar som den amerikanska armén lämnade kvar efter andra världskriget. Någon kom på idén att förlänga jeepen och installera bänkar. På så sätt skapades ett slags minibuss. Idag transporterar sig en stor del av befolkningen runt i miljonstaden med dessa färgglada fordon som kör på gamla motorer som spyr ut mycket förorenande avgaser.

Busstransporter står för en stor del av Filippinernas koldioxidutsläpp. För ett par år sedan beslutades att de miljövidriga jeepneys ska ersättas av modernare och miljövänligare bussar. Målet är att minska utsläppen. Det är bra.

Men när staten påbörjade omställningen mot ett miljövänligare transportsystem blev oron stor bland jeepney-förarna att de skulle förlora sina jobb och plötsligt stå helt utan inkomst. Många jeepneys ägs av förarna själva, och de befارade att de inte skulle ha råd att investera i de nya bussarna, som istället skulle köpas in av stora företag.

Jeepneyförarna fick hjälp av sin fackliga organisation, National Confederation of Transportworkers' Unions (NCTU), att göra sina röster hörda. I ett samarbetsprojekt mellan NCTU, den filippinska centralorganisationen Sentro, Palmecentret och Kommunal, som organiserar busschaufförer i Sverige, har förarna fått stöd att gå samman och bilda kooperativ. Planen var att rädda jobben genom att i kooperativ form köpa in nya bussar tillsammans.

Palmecentret och Kommunal har i flera år stöttat de filippinska fackliga organisationernas krav om att en omställning till ett renare transportsystem måste ske på ett rättvist sätt. 2019 hörsammade Filippinernas regering till slut kravet, och *Just transition* är nu inkluderat i den nya lagen om allmänna transporter. Arbetet med att bilda kooperativ och köpa in moderna miljövänliga bussar fortsätter.

”Ska man göra skillnad krävs nätverksbygge”

I mars 2020 träffades socialdemokratiska och gröna partier i södra Afrika för första gången för att diskutera vägen till ett hållbart samhälle. Konferensen var en aktivitet inom ett partistödsprogram som Palmecentret driver tillsammans med Miljöpartiets biståndsorganisation Green Forum, och som finansieras av Sida.

Representanter från partier i Sydafrika, Moçambique, Angola, Demokratiska republiken Kongo och Madagaskar deltog. Palmecentrets partnerorganisation Education and Training Unit (ETU) höll i konferensen. ETU är en sydafrikansk tankesmedja och utbildningsinstitut.

– Allmänheten saknar information om klimathotet. Det krävs mycket mer politiskt arbete tillsammans med fackföreningar och partier. Vi måste utbilda politiker, tjänstemän och fackföreningsledare, säger Ravin Singh, biträdande chef på ETU.

Trots att Sydafrika redan drabbats av klimatkrisen med vattenbrist i stora delar av landet och stigande havsnivåer runt kusterna, så har diskussionen om vad som behövs för att ställa om knappt påbörjats. En anledning till det är den smutsiga kolkraften, som står för en stor andel av Sydafrikas energi. De senaste åren har 60 000

människor förlorat sina jobb i kolgruvorna, och landet har en arbetslöshet på 40 procent, något som snabbt ökar med Covid-19.

Men 80 000 människor försörjer sig fortfarande genom arbete i kolgruvorna. Mäktiga lobbygrupper kopplade till industrin, fackföreningsrörelsen och politiken förhindrar helt enkelt en öppen diskussion om kolets konsekvenser för miljö och klimat.

Med det nya samarbetsprogrammet hoppas Palmecentret bidra till att stärka de politiska partierna att ta fram en klimatpolitik som är bättre underbyggd på fakta och forskning.

– Vi har väldigt positiva erfarenheter av den här konferensen. Ska man göra skillnad och lösa problemen som länderna står inför, så måste vi bygga nätverk och allianser. Det är det vi gör med det här programmet, säger Sanna Eliasson, handläggare på Palmecentret.

En konkret fråga som kom upp är solkraft. En av deltagarna informerade om vilken enorm potential solkraft kan ha på energisystem i södra Afrika. Förhoppningen är att de politiska ledarna som deltog i konferensen ska bygga vidare på kunskapen om klimathotet som de fick, och börjar arbetet för att avveckla kolkraften.

Genom Palmecentret fick socialdemokratiska och gröna partier från fem afrikanska länder möjlighet att träffas och stödja varandra arbetet för en bättre klimatpolitik.

Du och din organisation behövs i kampen för en rättvis klimatomställning

Klimatkrisen berör allas vår framtid. Svensk arbetarrörelse måste visa vägen och öka takten i arbetet för hållbar utveckling och en rättvis klimatomställning - både i Sverige och globalt. Vi på Palmecentret vill gärna göra det tillsammans med er!

I Sverige finns en stor **kunskap och medvetenhet** om klimatfrågan hos fackföreningar, arbetsgivare och myndigheter. Som land har vi erfarenhet av andra former av omställningar, vi har resurser, teknologiska förutsättningar och vårt samhälle är präglad av tillit till varandra och det offentliga.

Sverige har med andra ord **stora möjligheter att visa vägen** mot ett hållbart samhälle som samtidigt garanterar allas sociala rättigheter. Vi har ett ansvar att bidra, både inom vårt land och globalt, till att fler förstår att vi befinner oss i en akut situation, och att vi måste skrida från ord till handling.

I många av Palmecentrets samarbetsländer är **förutsättningarna helt annorlunda**. Där finns ingen a-kassa, inga regionala stödpaket och inga

sociala skyddsnät. I många länder **förtrycks** människor som organiserar sig.

Vi måste vara lyhörda för situationen i andra länder men också vara beredda att stå upp för vår gemensamma framtid. Hur kan vi arbeta för en rättvis omställning på våra arbetsplatser och i våra lokalsamhällen? Hur kan vi stödja våra systerorganisationers arbete för rättvis omställning i andra länder?

Palmecentret vill **sprida kunskap och argument** i klimatfrågan. Det är viktigt för att skapa förståelse och motivera till handling. Men vi vill framförallt **vara med och påverka utvecklingen genom nya och fler samarbeten** inom det här området. Som rörelse har vi en fantastisk möjlighet att växa och öka vårt inflytande för en rättvis klimatomställning. Det är här som vårt framtida projekt finns.

Varje land, arbetsplats och organisation bär på den kunskap som behövs för att övertyga andra om vikten av en rättvis omställning.

Läs mer:

Mer spännande läsning får du om du googlar på Union to Union, Just Transition Centre, Global green new deal och The Leap!

Palmecentret uppmanar:

- 🌱 Bjud in era partners att inleda samarbeten för en rättvis omställning!
- 🌱 Hör av er med samarbetsförslag – tillsammans gör vi skillnad!

Några exempel på vad vi kan göra tillsammans:

- 🌱 Hålla i gemensamma **utbildningar och informationsmöten** för att diskutera klimat- och miljökrisen och rättvis omställning.
- 🌱 Använd er av ett **utbildningspaket** som Palmecentret har tagit fram för de inom arbetarrörelsen som vill arbeta internationellt med klimatfrågor.
- 🌱 Ta fram **motioner** till våra kongresser och årsmöten till stöd för konkreta omställningsåtgärder på alla nivåer.
- 🌱 Ta fram **förslag till lokalt anpassade lösningar** och reformprogram för en rättvis omställning.
- 🌱 Öppna upp för **samarbeten internationellt** med systerorganisationer och systerorter.
- 🌱 Utforma **åtgärdsplaner** på våra arbetsplatser eller i våra organisationer som utgår från vår verksamhet.
- 🌱 Sök **"infobidrag"** från Palmecentret för att genomföra kommunikationsprojekt i Sverige med internationell koppling kring rättvis omställning.
- 🌱 Vilka kan vi **samarbeta** med? Finns det andra organisationer från till exempel miljörörelsen här hemma eller i samarbetsländerna som vi bör bjuda in till gemensamma aktiviteter?

A young woman with glasses and a blue jacket is holding a protest sign. The sign has the text "I'M SURE THE DINO SAURS WOULD HIT THEM ALL HAD TIME TO" with a drawing of a green dinosaur. The background shows a crowd of people at a protest.

I'M SURE
THE
DINO SAURS
WOULD HIT THEM
ALL HAD TIME TO

KLIMATPOLITIK FÖR EN RÄTTVIS OMSTÄLLNING

Den pågående klimatkrisen hotar vår existens och all framtida utveckling. Den globala arbetarrörelsen står bakom en rättvis omställning – Just transition – där vårt ekonomiska system förändras i grunden och ersätts med ett som är hållbart och rättvist. Svensk arbetarrörelse måste visa vägen och öka takten i arbetet för en rättvis klimatomställning - både i Sverige och globalt.

Den här broschyren vänder sig till alla som har någon relation till någon av Palmecentrets medlemsorganisationer. Vi vill med broschyren visa på den möjlighet som en rättvis omställning innebär för vår rörelse och fånga upp era idéer, kontakter och möjligheter till samarbeten för att bidra till en hållbar värld!

Palmecentrets 27 medlemsorganisationer:

Arbetarnas Bildningsförbund, ABF

Landsorganisationen, LO

Socialdemokraterna

Socialdemokrater för tro och solidaritet

Socialdemokratiska Kvinnoförbundet, S-kvinnor

Socialdemokratiska Ungdomsförbundet, SSU

Socialdemokratiska Studentförbundet

Unga Örnar

Verdandi

Folkets Hus och Parker

Hyresgästföreningen

Svenska Byggnadsarbetareförbundet

Svenska Elektrikerförbundet

Fastighetsanställdas förbund

GS – Facket för skogs-, trä- och grafisk bransch

Handelsanställdas förbund

Hotell- och restaurangfacket

IF Metall

Svenska Kommunalarbetareförbundet

Svenska Livsmedelsarbetareförbundet

Musikerförbundet

Svenska Målareförbundet

Svenska Pappersindustriarbetareförbundet

SEKO – Facket för Service och Kommunikation

Svenska Transportarbetareförbundet

Föreningen Arbetarrörelsens Folkhögskolor

HBT-Socialdemokrater